

assistere, og under hvilke Omstændigheder der skal ske, skulle træffes ved kongelig Anordning. Det er ganske vist ikke meget, der er bundet i den Henseende ved denne Tilføjelse til § 5, men det er dog, forekommer det mig, noget. Kongen skal jo efter vor Forsatning høre til den evangelisk-lutheriske Kirke, og alene af den Grund er det korrektest og mest hensynsfuldt overfor Kirken, at man lader den Slags Forhold ordne ved fgl. Anordning. Man maa jo huske paa, at det angaar rent indre kirkelige Forhold, vi skulle f. Eks. have en anden Begravelsesformular for de Tilfælde, og Ordningen heraf skulde ikke gerne uden videre være overladt til de stiftende Ministre, det er dog bedst, at Kongen er med der. Det har maaste ogsaa nogen reel Betydning, at det bliver en fgl. Anordning, det er vel ikke ganske grebet ud af Luften, hvis man tagde som saa: Kongen er ikke blot ifølge Forsatningen, men ogsaa i hele sin Stilling mere i Stand til at have en levende Ansvarfølelse lige over for Kirkens Vilkaar og Krav, end de forskellige stiftende Ministre kunne have det. De to Ting lader jeg imidlertid staa hen, men hvad der derimod ikke kan strides om, det er det, at naar det sker ved fgl. Anordning, saa kommer der mere Fasthed, mere Stabilitet, mere Klarhed i denne Sag hele Landet over og navnlig for Kirken, og det maa jeg for mit Vedkommende tillægge den aller største Vægt. Jeg anser det nemlig slet ikke for nogen Ulykke, om den verdslige og kirkelige Del af vore Myndigheder enedes i stor Forening om at tillade Gejstligheden at assistere ved Ligbrænding, aldeles ikke, men hvad jeg anser for en stor Ulykke, det er det, at Sagen kommer i en saadan Sænge, at de saa at sige paa begge Sider fristes den ene til at gaa den ene Vej, den anden at gaa den anden, saa at der er nogle Biskopper, der ville og andre, der ikke ville og en Minister, der tager Hensyn til Biskopperne, en anden ikke, og ingen ved hverken ud eller ind, saa kommer man aldrig i Ro og Forholdet bliver aldrig klart, Gejstligheden faar ikke at vide, hvad den har at rette sig efter, og det er den aller uheldigste Form, under hvilken det kan ske. Der kan ikke fuldstændig raades Bod derpaa paa nogen Maade paa Sagens nuværende Stadium, saa skulde Kirken først have været hørt, saa var det gaaet meget lettere, men for saa vidt der kan raades Bod derpaa, saa sker det ved den Bestemmelse, at Ordningen skal træffes ved fgl. Anordning. Det er jo den Slags Bestemmelser, af hvilke man ikke træffer en det ene Aar, en anden det næste, det bringer dog

nogen Stabilitet i Forholdene. Jeg maa altsaa tillade mig meget indtrængende at anbefale, at man vedtager den gamle § 5 med denne Tilføjelse, og samtidig dermed maa jeg selvfølgelig meget indtrængende fraraade, at man vedtager den ny § 5, som er foreslaaet i Underændringsforslaget. Jeg skal ganske fort og ganske aabent sige hvorfor; det er jo en Sag, man slet ikke har Behov at lægge Stjul paa. Sagen er jo den, at den store Del af Danmarks Gejstlighed, de saakaldte højkirkelige — et dumt og taabeligt Navn, men det bruger man nu en Gang om dem, det er vel en 7—800, Tallet ved jeg ikke saa nøje — er af principielle Grunde imod, at Repræsentationen alt for meget gaar ind paa at give de enkelte Præster særskilte Tilladelser, idet de sige som saa, og deri maa jeg give dem Ret, at ved saaledes efterhaanden at give en Præst Lov til det og en anden til det, kommer man overmaade let til gradvis at opløse hele dette Kirkesamfund ved at underminere det ganske og berøve det alt Sammenhold og Disciplin, al Fasthed og Organisation, og de kræve bestemt, at for at man skal gaa til saadanne Udtagelsesforhold, der altid medføre nogen Forvirring og Mistendelse — idet man siger, der er en Præst, han vil ikke, men der er en anden, han vil nok, han gør alting — skal det være en Samvittighedsfag for vedkommende, noget, han kan kræve for sin Samvittigheds Skyld, og de kræve tillige, at det skal være noget, der har nogen virkelig Betydning. Men her maa man jo sige, hvad den Sag angaar, som jeg jo ogsaa betonede ved første Behandling, at det kan aldrig blive en Samvittighedsfag i den Henseende at træde op mod alle sine Kolleger og sin kirkelige Myndighed, og man kan dog paa den anden Side ikke sige til de kirkelige Myndigheder: Hvorfor nægte I dette og stille Eder imod den Slags Bagateller? Man maa huske paa, at den Begravelsesmaade, vi nu have, er den gamle gennem Føbedommen og Kristendommen nedarbejdede. Kristendommen maatte kæmpe en haard Kamp imod de hedenske Forhold og led meget derunder, inden den fik Begravelsen indført, og naar man søger at faa den gamle hedenske Skik indført paa ny, har den aldeles overvejende Del af Gejstligheden sat sig derimod. Det har over hele Verden været et vigtigt Spørgsmaal for Gejstligheden, hvorfor maa saa ikke Danmarks gejstlige have Lov til at anse det for et vigtigt Spørgsmaal ogsaa for den. Af disse Grunde har den store Del af Gejstligheden været ked af, at dette Forhold skulde kastes som en Forvirring og Brand ind i Kirken,